

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ.๔๗๔/๒๕๔๗
คดีหมายเลขแดงที่อ. ๑๘๐/๒๕๔๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๘ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

ระหว่าง { นายโสภณ พรตั้งจิตลิขิต ผู้ฟ้องคดี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการออกคำสั่งดังกล่าว (อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๗๘๑/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๑๐๓๔/๒๕๔๗ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นนักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มเข้าศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคค่ำ และเริ่มลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา ๒๕๓๘ โดยลงทะเบียนเรียนรายวิชาต่าง ๆ ต่อเนื่องมาจนถึงปีการศึกษา ๒๕๔๔ ในการลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาที่ ๒ ซึ่งเป็นภาคการศึกษาสุดท้ายของหลักสูตร ผู้ฟ้องคดีได้ไปติดต่อกับสำนักทะเบียน และประมวลผลเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ เพื่อขอให้ออกเอกสารแสดงผลการศึกษา

/สำหรับ...

สำหรับใช้ประกอบการลงทะเบียนเรียน พบว่าผู้ฟ้องคดีพ้นจากสภาพการเป็นนักศึกษาในหลักสูตรมหาบัณฑิตตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีได้เคยขอรับเอกสารแสดงผลการศึกษามาตลอด และเอกสารแสดงผลการศึกษาทุกฉบับที่ได้รับมิได้แสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้พ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผลก็ได้รับการลงทะเบียนมาโดยตลอดไม่เคยโต้แย้งเรื่องการพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีได้ลงทะเบียนเรียนมาโดยตลอดจนถึงภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นภาคการศึกษาสุดท้ายตามหลักสูตรและได้เสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์จนได้รับอนุมัติแล้ว โดยไม่ทราบว่าได้พ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาไปแล้ว คณะนิติศาสตร์ไม่เคยแจ้งค่าระดับเฉลี่ยสะสมให้ผู้ฟ้องคดีทราบตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ เนื่องจากคะแนนรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษายังไม่ครบถ้วน โดยเพิ่งออกเอกสารแจ้งผลการศึกษาให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๔ ถ้าผู้ฟ้องคดีทราบผลการศึกษาดังแต่เวลานั้นผู้ฟ้องคดีก็อาจสอบเข้าศึกษาใหม่ได้ เมื่อทราบผลล่าช้าเช่นนี้ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้และต้องเสียเวลาศึกษาโดยเปล่าประโยชน์ถึง ๖ ปี การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีวางแผนการศึกษาผิดพลาดและได้รับความเสียหายเพราะต้องพ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษา กรณีดังกล่าวนี้เกิดขึ้นบ่อยครั้งแต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็มีได้แก้ไขปรับปรุงแต่อย่างใด แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีแนวปฏิบัติโดยจะคืนเงินค่าธรรมเนียมและค่าเล่าเรียนให้กับนักศึกษา แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดดังกล่าว

ขอให้ศาลมีคำพิพากษา ดังนี้

๑. เพิกถอนประกาศสำนักทะเบียนและประมวลผล เรื่อง ถอนชื่อนักศึกษาชั้นปริญญาโทออกจากทะเบียนนักศึกษาเมื่อสิ้นภาค ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ และสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีขยายระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรให้ผู้ฟ้องคดีออกไปอีก ๖ เดือน นับแต่วันที่คำพิพากษา

๒. ในกรณีที่ไม้อาจเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนค่าลงทะเบียนนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ จนถึงภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๔ จำนวน ๓๖,๗๐๐ บาท พร้อมทั้งชดใช้ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาและค่าเสียโอกาสปีละ

/๑๕,๐๐๐ บาท...

๑๕,๐๐๐ บาท รวม ๖ ปี เป็นเงินจำนวน ๙๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งสิ้น ๑๒๖,๗๐๐ บาท กับดอกเบี้ยอีกร้อยละ ๗ ของจำนวนเงินนับแต่วันที่มีการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษาจนถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษา

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า ผู้ฟ้องคดีลงทะเบียนเรียนครั้งแรกในปีการศึกษา ๒๕๓๘ ผลการศึกษาของผู้ฟ้องคดีในภาคการศึกษาที่ ๑ และที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาชั้นปริญญาโท พ.ศ. ๒๕๒๘ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษาแล้วตั้งแต่วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ โดยให้มีผลตั้งแต่สิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขเยียวยาและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือชี้แจงว่า การให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษาเป็นการปฏิบัติตามข้อบังคับ และผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการโดยเคร่งครัดมาตลอดไม่มีข้อยกเว้นส่วนปัญหาเรื่องการแจ้งผลการสอบล่าช้าของอาจารย์ผู้สอนนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้พยายามแก้ไขปรับปรุงมาเป็นลำดับ และเพื่อเป็นการแก้ไขเยียวยาให้แก่ผู้ฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาค้นค่าธรรมเนียมการศึกษาต่าง ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีได้ชำระไปแล้วตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ สำหรับกรณีที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนไม่ได้ส่งคะแนนสอบรวม ๕ รายวิชา จาก ๗ รายวิชา ที่ผู้ฟ้องคดีลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษาที่ ๑ และที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถคิดคำนวณค่าธรรมเนียมเฉลี่ยสะสมในแต่ละภาคการศึกษาได้ และทำให้ผู้ฟ้องคดีสามารถลงทะเบียนเรียนต่อเนื่องไปได้ ส่วนประเด็นเรื่องการขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนนักศึกษานั้น ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจเพิกถอนได้เพราะกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องดำเนินการตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับฯ เนื่องจากผลการเรียนของผู้ฟ้องคดีในภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีได้ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๓.๐๐ คือ ๒.๕๕ และในภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีได้ค่าธรรมเนียมเฉลี่ยสะสม ๒.๖๗ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ ๑๕ จึงมีผลทำให้ต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาดังแต่สิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๘ และการให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษาย้อนหลังไปในภาคการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดนั้นเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้ถูกฟ้องคดี

/ถือเป็น....

ถือเป็นบรรทัดฐานมาตลอดโดยไม่มีข้อยกเว้น รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีได้แก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายให้นักศึกษาตามกรณีนี้โดยการคืนค่าธรรมเนียมการศึกษาให้ทั้งหมด

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ในช่วงสองภาคการศึกษาแรกที่ผู้ฟ้องคดีศึกษาในหลักสูตรไม่ได้มีการคิดคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมทางการศึกษาของผู้ฟ้องคดี จึงไม่มีข้อมูลว่าผู้ฟ้องคดีมีผลการศึกษาที่ไม่ได้คุณภาพมาตรฐานตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดไว้ แต่เมื่อมีการคิดคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้ในเวลาต่อมาผลการศึกษาของผู้ฟ้องคดีในขณะนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีผลการศึกษาที่ได้คุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด การที่ผู้ฟ้องคดีลงทะเบียนเรียนต่อเนื่องมาตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน ก็เป็นการลงทะเบียนเรียนที่ผู้ฟ้องคดีสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยข้อบังคับทุกประการ และเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในข้อ ๑๕ แล้วจะเห็นได้ว่ามีวัตถุประสงค์ที่จะคัดนักศึกษาที่ไม่มีคุณภาพออกจากระบบการศึกษา แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้แสดงความสามารถทางการศึกษาโดยสามารถฟื้นฟูผลการศึกษาให้กลับมามีคุณภาพได้ตามเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด เมื่อมีการคิดคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้เช่นนี้ย่อมไม่ควรนำข้อบังคับดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้มีการกำหนดระยะเวลาในการประกาศผลการสอบไว้โดยชัดเจน จึงต้องพิจารณาตามประเพณีที่ปฏิบัติอยู่คือต้องประกาศผลการศึกษาภายในระยะเวลาที่เหมาะสม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือประเพณีที่ได้ปฏิบัติ แต่กลับนำเอาหลักเกณฑ์ตามข้อบังคับมาอ้างเพื่อให้บุคคลอื่นเสียหายจึงไม่ถูกต้อง ทั้งกรณีนี้เกิดขึ้นมาแล้วหลายครั้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับเพิกเฉยต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของนักศึกษา จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีทราบว่าเคยมีกรณีลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นกับนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์และได้มีการยกเว้นที่จะไม่นำข้อ ๑๕ ของข้อบังคับฯ มาใช้ อันแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีการเลือกปฏิบัติโดยไม่ชอบเพราะปฏิเสธที่จะยกเว้นให้แก่กรณีของผู้ฟ้องคดี สำหรับเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาต่าง ๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีเรียกเก็บไปจากผู้ฟ้องคดีตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๙ เป็นต้นมา เป็นเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับไว้โดยปราศจากอำนาจ การคืนเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาให้ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการคืนให้ในฐานะลามิควรรได้ หากใช้เป็นการเยียวยาความเสียหายและเป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด สถานภาพการศึกษาปัจจุบันของ

/ผู้ฟ้องคดี...

